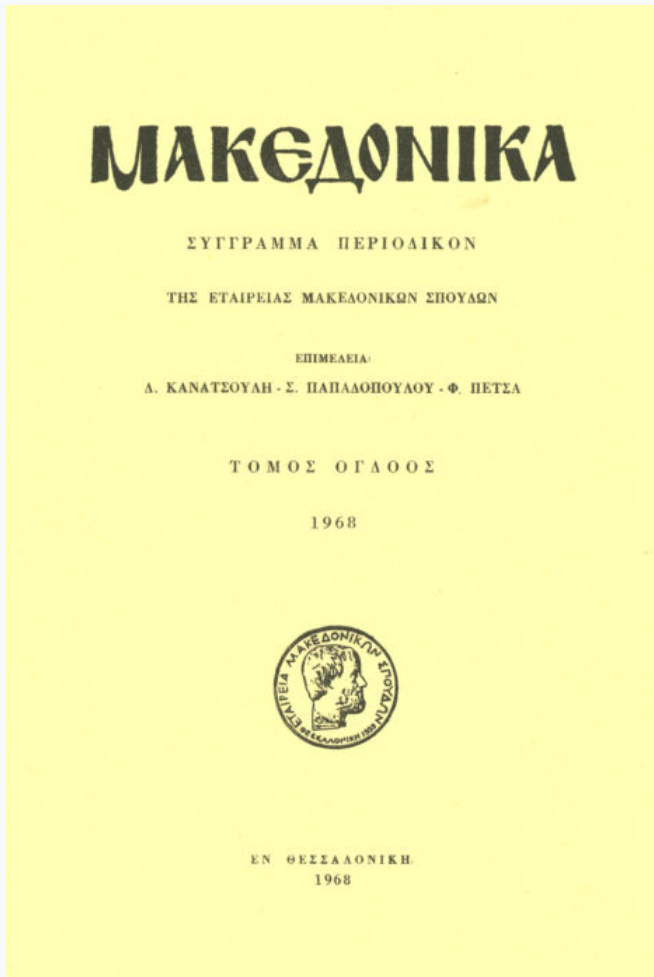

Μακεδονικά

Τόμ. 8, Αρ. 1 (1968)

Παναγιώτη Γ. Συνάδου, Άγιον Όρος (Άθως). Η ιδιότυπη "Πολιτεία" του Κόσμου, (Ταξιδιωτικές εντυπώσεις και περιγραφές, ιστορικά και άλλα στοιχεία, θέματα, απόψεις κ.λ.π.)

Κωνσταντίνος Κ. Παπουλίδης

doi: [10.12681/makedonika.320](https://doi.org/10.12681/makedonika.320)

Copyright © 2014, Κωνσταντίνος Κ. Παπουλίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Παπουλίδης Κ. Κ. (1968). Παναγιώτη Γ. Συνάδου, Άγιον Όρος (Άθως). Η ιδιότυπη "Πολιτεία" του Κόσμου, (Ταξιδιωτικές εντυπώσεις και περιγραφές, ιστορικά και άλλα στοιχεία, θέματα, απόψεις κ.λ.π.). *Μακεδονικά*, 8(1), 417-418. <https://doi.org/10.12681/makedonika.320>

έκδοση αυτή, τρίτη κατά σειρά της «Οικοδομής»¹, οι έρευνές του στον ιστορικό ιερό ναό του 'Αγίου Νικολάου Κοζάνης.

Στό πρώτο μέρος της μελέτης παρουσιάζονται: «Τὰ χαλκᾶ ἀντικείμενα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης» (σ. 7-10). Στό κεφάλαιο αὐτό τῶν χαλκῶν ἀντικειμένων περιλαμβάνονται μόνον ὅσα χρησιμοποιοῦνται σήμερα στόν ιερό ναό τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Ἡ Κοζάνη σάν ἐμπορικό κέντρο καί συγκοινωνιακός κόμβος εἶχε γιά τό μητροπολιτικό της ναό τά κηροπήγιά της ἀπό τή Νυρεμβέργη καί τίς καμπάνες της ἀπό τά Γιάννενα (σ. 7).

Στό δεύτερο μέρος της μελέτης παρουσιάζονται: «Τὰ οικονομικά τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης τῶν ἐτῶν 1782-1802» (σ. 11-95). Μὲ ἐπιμέλεια ἀναφέρονται στό σχετικό χειρόγραφο «βιβλίον τοῦ ταμείου» τῆς Ἐκκλησίας, θά λέγαμε σήμερα, τὰ ἔσοδα, τὰ ἔξοδα καί τὰ ἀφιερώματα τοῦ ιεροῦ ναοῦ Ἁγίου Νικολάου. Τό πρώτο μέρος τοῦ χειρογράφου (σ. 1-53 τοῦ χειρογράφου): «Κῶδιξ ἱερῶς τοῦ τῆς ἀγιωπότης ἐπισκοπῆς Κοζάνης πασιπτον ναοῦ τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νικολάου») παρουσιάζτηκε, ἀπό τόν κ. Δελιαλῆ, στό δεύτερο τόμο της «Οικοδομής» (Κοζάνη 1959, σελ. 217-272) καί τώρα παρουσιάζονται οἱ σελίδες 63-112 τοῦ χειρογράφου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΠΑΠΟΓΛΙΔΗΣ

Παναγιώτη Γ. Συναδού, "Ἁγιον Ὄρος (Ἄθως). Ἡ ἰδιότυπη «Πολιτεία» τοῦ Κόσμου, (Ταξιδιωτικές ἐντυπώσεις καί περιγραφές, ἱστορικά καί ἄλλα στοιχεῖα, θέματα, ἀπόψεις κ.λ.π.), Θεσσαλονίκη 1968, 8ον, σελ. 156.

Ἡ γενική βιβλιογραφία γιά τό "Ἁγιον Ὄρος εἶναι ἄφθονη². Ὁδηγοί, ὅμως, σ' ἓνα μικρό βιβλίον, πού θά κατατόπιζαν τόν προσκυνητή στό «περιβόλι τῆς Παναγίας» εἶναι ὀλίγοι.

Τό βιβλίον τοῦ Π. Συναδού ἐρχεται νά συμπληρώσει ἓνα κενό. Ὁ σ. με ἤρεμη καί στρωτή γλώσσα κατατοπίζει τόσο τόν ἀνίδεο ὅσο καί ἐκείνον πού ἀδιάκοπα ἐπισκέπτεται τήν ἀγιορειτική πολιτεία.

Ἐκτός ἀπό τίς ταξιδιωτικές ἐντυπώσεις καί περιγραφές, δέν παραλείπονται τὰ ἀπαραίτητα ἱστορικά στοιχεῖα, ὅστε νά γίνεται τό βιβλίον αὐτό ἓνας ἀπαραίτητος σύμβουλος γιά ὅποιον θά ἤθελε εἶτε νά κατατοπισθῆ εἶτε νά ἐπισκεφθῆ τό Ἁγιον Ὄρος.

Μετά τίς εἰσαγωγικές πληροφορίες (σ. 5 - 22), ὁ σ. παραθέτει πολλές εἰδήσεις γιά

1. Παραθέτουμε τὰ δημοσιεύματα τοῦ κ. Δελιαλῆ στοὺς δύο προηγούμενους τόμους τῆς «Οικοδομής» μὲ γενικό πάντοτε τίτλο: *Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν τῆς Κοζάνης*: Στόν πρῶτο τόμο (Κοζάνη 1958) Α' — Μελέτιος (τὸ γένος Κατακάλου), Ἐπίσκοπος Σερβίων καί Κοζάνης (1734-1752) Καστρίκιος, Ὁφικιοῦχος τῆς Ἐκκλησίας Θεσσαλονίκης, σ. 317-332, Β' — Ἄμφια χρυσοκέντητα ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης 16ου — 19ου αἰῶνος, σ. 333-334 + ἠ' πίνακες. Στόν δεύτερο τόμο (Κοζάνη 1959) Γ' — Ἀργυρᾶ ἱερὰ σκευὴ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης, σ. 201-216 + λβ' πίνακες, Δ' — Τὰ οικονομικά τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης τῶν ἐτῶν 1746-1782, σ. 217-272.

2. Βλ. βιβλιογραφία μέχρι τοῦ 1963: *Dom. I. Doens*, Bibliographie de la Sainte Montagne de l'Athos, στό συλλογικό ἔργο: *Le Millénaire du Mont - Athos 963-1963, Études et Melanges*, τόμος II, éditions de Chevetogne, (1964), σ. 337-483.

κάθε ένα μοναστήρι, όπως για τη Μονή Δοχειαρίου (σ. 22 - 24), Ξενοφώντος (σ. 24 - 25), 'Αγίου Παντελεήμονος (σ. 25 - 28), την Δάφνη (σ. 28 - 31), τη Μονή Ξηροποτάμου (σ. 31 - 34), τις Καρυές (σ. 34 - 41), την Σκήτη 'Αγίου 'Ανδρέου (σ. 41 - 44), την 'Αθωνιάδα Σχολή (σ. 44 - 52), τη Μονή Κουτλουμουσίου (σ. 52 - 58), το «Κιόσκι» τών Καρυών (σ. 58 - 62), τη Μονή 'Ιβήρων (σ. 63 - 72), Σταυρονικήτα (σ. 72 - 73), Παντοκράτορος (σ. 73 - 74), Βατοπεδίου (σ. 74 - 77), 'Εσφιγμένου (σ. 77 - 78), Χελανδαρίου (σ. 78 - 87), και εξακολουθεί περιληπτικώς για την Μονή Ζωγράφου (σ. 88), Κωνσταμονίτου (σ. 88 - 89), Σίμωνος Πέτρας (σ. 89), Γρηγορίου (σ. 91), Διονυσίου (σ. 91 - 93), 'Αγίου Παύλου (σ. 93 - 95), Μεγίστης Λαύρας (σ. 95 - 97), Καρακάλου (σ. 97 - 98), Φιλοθέου (σ. 98) και τέλος για τις Σκήτες (σ. 99 - 101).

'Ακολουθεί μία σειρά από πληροφοριακά ιστορικά σημειώματα, από τα όποια μνημονεύουμε τα σπουδαιότερα: *Μερικά περί τέχνης του 'Αγίου 'Ορους* (σ. 101-106), όπου συγκεντρώνονται όλες οι πληροφορίες για την αρχιτεκτονική, την ζωγραφική και την ξυλογλυπτική στο 'Αγιον 'Ορος, *'Η 25η Μαρτίου στο 'Αγιον 'Ορος* (σ. 106-109), όπου παρουσιάζεται η συμβολή του 'Αγίου 'Ορους στους 'Εθνικούς 'Αγώνες, *'Η Πολιτεία και η Διοίκηση του 'Αγίου 'Ορους* (σ. 111-125), όπου αναλύονται τα 188 άρθρα του Καταστατικού Χάρτου του 'Αγίου 'Ορους του 1924. Και τέλος στο κεφάλαιο: *'Αθως και ξένες έπιρροές* (σ. 133-137) ό σ. εκθέτει κυρίως τό ιστορικό τής ρωσικής έπεκτατικής πολιτικής.

Τό βιβλίό του Π. Συνάδου δέν έχει έπιστημονικές αξιώσεις, 'Ο ίδιος άλλωστε αναφέρει ότι πρόκειται για ταξιδιωτικές έντυπώσεις, πράγμα πού τό κατορθώνει θαυμάσια. Δέν μπορούμε νά κρίνουμε τό γεγονός ότι για τήν Μονή τής Μ. Λαύρας έχει μόνο μία σελίδα κείμενο, διότι και ό ίδιος αναφέρει ότι εκθέτει περιληπτικώς τις πληροφορίες από τό κεφάλαιο περί τής Μονής Ζωγράφου και έξης. 'Εξ άλλου ή άκριβής όρθογραφία τής λέξεως *Βατοπέδι* με *αι* (Βατοπαίδι) άποτελεί λεπτομέρεια πού ξεφεύγει από τά όρια ενός ταξιδιωτικού όδηγού. Τέλος, τό βιβλίό περιέχει πολλές φωτογραφίες τών Μονών.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΗΣ

Γ ε ω ρ γ ί ο υ Μ ό δ η, 'Ο Μακεδονικός 'Αγών και ή νεώτερη Μακεδονική 'Ιστορία, Θεσσαλονίκη 1967, 8ον, σελ. XVI + 430. [Έκδοσις 'Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, σειρά «Μακεδονική Βιβλιοθήκη», άριθμ. 26].

Παλαιάμος άγωνιστής ό Γ. Μόδης είναι γνωστός και στο εύρύ κοινό. 'Από τά μαθητικά θρανία πήρε τά όπλα και στά βουνά τής Μακεδονίας γνώρισε τούς περισσότερους από τούς Μακεδονομάχους. 'Από τότε φροντίζει νά είναι ένήμερος για κάθε δημοσίευμα έπί του Μακεδονικού 'Αγώνος.

'Επί πολλές δεκαετίες τό εύρύ κοινό γνώριζε μόνο «Τά μυστικά του Βάλτου» τής Π. Δέλτα και τις «Μακεδονικές 'Ιστορίες» (11 τόν άριθμό) του Γ. Μόδη. Μερικοί ύποστήριξαν ότι ό Γ. Μόδης θά προσέφερε περισσότερα στην ιστορική έπιστήμη, άν «είχε τήν πρόνοια να παραπέμψι στις πηγές και στα βοηθήματα»¹. Αυτό άκριβώς φροντίζει νά κάμη τώρα με τό νέο έργο του.

1. Πρβλ. και 'Α π. Β α κ α λ ο π ο ύ λ ο υ, βιβλιοκρισία: Γ. Μ ό δ η, Μακεδονικός Αγών και Μακεδόνες άρχηγοί, ('Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Μακεδονική Βιβλιοθήκη, άριθμ. 9.), Θεσσαλονίκη 1950, 8ον, σελ. 323, «Μακεδονικά», τόμος δεύτερος (1941 - 1952), Θεσσαλονίκη 1953, σ. 785.